

MI AZ ASZTROLÓGIA?

Irta: *Fodor Béla.*

TEGYÜK FEL, hogy az ősi Egyiptom tudós papjai (akik párezer évvel ezelőtt a világ egyetemi tanárai voltak) ma feltámadnának és körülállanának egy rádiót. Mit értenének meg rajta legelsősorban? Mi lenne előttük a rádió «alaproblémája?» Melyik kérdésről hangzanának el a legellentétebb vélemények?...

Abban, hogy mit tud a rádió, könnyen egy véleményre juthatnának, ha kipróbálnák. De arról, hogy mi a rádió, élesen különböznének a véleményeik. Ami nekünk «nem is kérdés», az nekik a legsötétebb probléma volna.

Hogy lehet ez? Hiszen az ősi Egyiptom tudománya rendkívül magas fokon állt s Osiris tudós papjai ne jönnének rá arra, amit ma minden gyerek tud, hogy a rádió — technikai készülék? Nem jönnének rá. Ahogy az emberek csak Kínában tudnak kínaiul (már gyermekkorukban is) és ha valaki más országból megy hozzájuk, nem érti meg a nyelvüket, épúgy nem tudnak egyes korok emberei se, csak az ő saját koruk tudományának a módján gondolkozni és egy szót se értenek egy másik kor tudományos elképzeléseiből, ha csak meg nem tanulják előbb.

Mert minden tudomány a dolgok megfejtésére törekszik, de a maga módján. S ahogy beszélni se csak egyféle módon lehet, ugyanígy lehet többféle természetismeret is. Ezek a tudósok pl. animisztikus módon fejtették meg annakidején a természet titkait, ami annyit jelent, hogy lelkes lénynek tartották az egész mindenséget (anima = lélek), lelki elvből magyarázták az életet. Háromezer évig. Mi viszont mechanisztikus (gépies) módon próbáljuk a természetet megfejteni; anyagnak és erőnek tartjuk a Mindenséget, anyagi elvből magyarázzuk az életet. Százötven év óta. És a rádiót — egy drótközből és lámpákból álló gépet, amelyik beszélni tud — az ily módon megszerzett ismereteinkkel szerkesztettük meg. Ez hát a mi tudományunk nyelvén beszél.

Ezért világos, hogy az évezredek óta lelki elvű természetvizsgálatra beállított tudósok, még ha meg is állapítanák róla, hogy beszélni tud akár egy ember, azt, hogy micsoda, hogy egy közönséges gép, évtizedeken át tartó viták után se tudnák eldönteni. Ha befognák a fülüket és úgy néznék, akkor tán elhinnék róla, hogy gép. Viszont, ha a szemüket fognák be és úgy hallgatnák, akkor emberi lénynek tartanák. De ha látják is, hallják is egyszerre, akkor egyszerűen megáll az eszük és nem tudják, mit gondoljanak róla. Mi az istencsodája lehet — így töprengenének —, hogy tényleg gépnek látszik, de tagadhatatlanul embernek hallatszik? A legegyszerűbb, ha azt mondjuk róla, hogy — csalás. És azt is mondanák.

Ezekután talán megérti az olvasó azokat a vegyes érzelmeket és nézeteket, amelyeket az asztrológiát körülálló mai tudósok és okos emberek csoportjában tapasztal. Az előbbi feltevés furcsán-ferdén, de ime, valóra vált. Nem Egyiptom bölcsei keltek ugyan fel sírjaikból, hogy rádiót nézzenek nálunk, hanem az ő asztrológiájuk támadt fel mi közöttünk hirtelen, hogy bámulhassunk és veszekedhessünk rajta. És lám, ezt meg is tesszük illedelmesen. Pontosan úgy vagyunk vele, mint ők lennének a rádióval. Vagyis:

hogy mit tud az asztrológia, abban könnyen egy véleményre juthatnánk, ha — kipróbálnók. De abban, hogy mi az asztrológia — tudomány-e, vallás-e, hókusz-pókusz-e — nem tudunk megegyezni sehogy. Ami nekik «nem is volt kérdés», az ma nekünk a legsötétebb probléma. Afelett vitatkozunk legkeményebben s a vita csak akkor szűnhet meg, ha ezt megértjük.

Hogy lehetséges ez? Hiszen a XX. század tudománya, úgy-e, rendkívül magas fokon áll s kiváló tudósaink ne jönnének rá arra, amit 5000 évvel ezelőtt minden gyermek tudott?

Látjuk, hogy nem jönnek rá. De még talán azzal sincsenek tisztában, hogy azért nem jönnek rá, mert az asztrológiát a természetet animisztikusan, lelki elvből felfogó tudomány produkálta, azaz mindent, amit az asztrológia tud, csak egy lelki elvű élet- és világszemléleten át lehet megmagyarázni. S megértetni is csak így lehet aztán, hogy mi az asztrológia.

* * *

Az asztrológia itt van, tessék hát jól megnézni és meghallgatni!

Az a feltevése, hogy az ember saját eleven lényege belülről egy a természet teremtő lényegével, mégpedig nem elméletileg, hanem valami mély, közvetlen és hatásos módon egy. Tehát a Kosmosz minden természeti jelenségében az emberi lélek is ki van fejezve és viszont s így a kozmikus összefüggésekből az emberi állapotok is kiolvashatók. Szóval az ember és külvilág kölcsönös, egymást kiegészítő viszonyban vannak — korrelációban —, akár a test összes szervei. Egyik elváltozása a többiek elváltozását is maga után vonja és pl. ahogy a nyelven meglátszik, hogy milyen állapotban van a gyomor, úgy meglátszik a külvilágban is (az égen, de másutt is), hogy milyen állapotban van az ember. A napfoltokat, eszerint a hipotézis szerint, az emberi örültségek okozzák, míg az anyagelvű hipotézis szerint a napfoltok biológiai hatása okozhat emberi örültségeket.

Mondjuk másképp: ami egy ember személyiségét alkotja, az, eszerint a feltevés szerint, az egész Mindenség eredője.

Mechanisztikusan elképzelve: a főtengely az ember benső lényegén megy át és óriási áttételekkel kapcsolódik a Mindenséghez. Ennek a gépezetnek a hajtóereje azonban sem kizárólag az emberben, sem kizárólag a külvilágban van, hanem mindkettőt áthatja és mindkettő fölé rendelve, mint egy kölcsönös, belső célszerűség nyilvánul meg. Ezt a felfoghatatlan belső célszerűséget, amit már semmi másra vissza nem vezethetünk, a tudományos gondolkodás östüneménynek nevezi. (A vallásos érzés Istennek hívja.)

Ennek a hipotézisnek az alapján állítja aztán az asztrológia, hogy az ember testi és lelki tulajdonságait és a sorsát ki lehet olvasni azokból a csillaghieroglifákból, amelyek születése percében felette vannak.

És ki is olvassa. (Az igazolt tények mindenkinek rendelkezésére állanak.)

Ez az a kritikus pont, amelynél — itt is, ott is — meghökkennek a tudósok. Ott, hogy egy gép úgy beszél, mint egy ember; itt, hogy a modern tudományhoz még csak nem is konyító «vajákos babona», úgy jósol, mint az exakt tudomány. Illetve még annál is különben.

Érthető tehát, hogy a 150 év óta az anyagelvű természetvizsgálatra beállított tudósaink és művelt embereink, még ha meg is állapítanák róla, hogy igazán olyan helyesen jósol, akár csak a tudomány; azt, hogy micsoda, még évtizedekig tartó viták után se fogják eldönteni. Ha befognák a szemüket és nem látnák, hogy a csillagokból mond meg előre dolgokat, amelyek

később tényleg beigazolódna, akkor tán elhinnék róla, hogy tudomány. Viszont, ha a fülüket fogják be és nem hallják, hogy mit mond, akkor valóban csak egy primitív vallás szertartásának látszik. De ha látják és hallják is egyszerre, akkor egyszerűen nem tudják mit gondoljanak. Mi az istensodája lehet ez — így töprengenek —, hogy tényleg olyanok hallatszik, mint a tudomány, de tagadhatatlanul olyanok látszik, mint egy csillagimádó mesterkedése? . . . A legegyszerűbb, ha azt mondjuk róla, hogy csalás. És azt is mondják.

De mondhatnák-e róla, hogy tudomány?

Nem mondhatnák, mert ma nem tudomány. Tudomány ma csak az, ami mechanisztikusan és fizikailag tudja megmagyarázni a természetnek és matematikai képletekben tudja foglalni eredményeit. Még a lélektan is exakt kísérletekkel dolgozik, mert az is mechanisztikus elképzelések alapján áll. Az is mennyiségi magyarázatokkal hiszi leleplezhetőnek a minőségek titkát is s a szerelmet pl. vérmérgezési tünetnek tartja, amit a kiválasztódó és a vérbe kerülő hormonok okoznak és nem valami lelki élménynek, mint a tudománytalan gondolkozásmód.

De azt, hogy valaki 45 éves korában azért lesz gazdag, vagy vesebajos, vagy miniszter, vagy öngyilkos, mert 10 perces korában így és így álltak felette a csillagok, semiképpen se lehet tudományosan megmagyarázni. Hol van itt valami, aminek ki lehetne mutatni a mennyiségét, a súlyát, a kémiai hatását?

Ezért is csak összezavarják a fogalmakat és szeget vernek a levegőbe, akik tudományos érvekkel szállnak síkra az asztrológia igaza mellett. Akik úgy érvelnek, hogy pl. a Föld egy mágnes és a légkörében a bolygók elektromágneses zavarokat okoznak, amelyek aztán kihatnak az emberekre is. Vagy azt mondják, hogy a bolygósugárzások kémiai hatása okozta idegsejt-ingerek befolyásolják az emberek jellemét és cselekedeteit. Mindez lehetséges, de semmi köze az asztrológiához. Szabó Nagy Mihály nem azért lett vesebajos, mert ez vagy az a bolygó besugározta a veséjét (az asztrológia ilyet sohase állított), hanem, mert születése percében ez meg ez a bolygó így és így állt az égen, ami azt jelentette, hogy vesebaja lesz. Egy óra múlva már se ezek a bolygók, se a többiek nem jelentettek ránézve semmit.

Más dolog napszúrászt kapni a Naptól, vagy holdkórossá válni a Holdtól és más dolog az égbolton elfoglalt helyzetükből kiolvasni, hogy valaki 33 éves korában — mondjuk — egy harcias természetű nőt vesz el feleségül, aki több gyermekkel fogja megajándékozni. A tudomány hívei nagyon jól ismerik ezt a különbséget és ezért a tudományos magyarázatok csak boszszantják, de nem győzik meg őket.

A következő «segéd-elképzelés» talán inkább áthidalhatná az asztrológia és a tudomány között fennálló szakadékot. Képzelnék úgy, hogy a folyton változó csillagképekben a Kozmosz mindenkori hangulata van «dekottázva», amely egy tér- és időpontra vonatkoztatva, a harmónia és diszharmónia számtalan fokozata lehet. Aki el tudja olvasni ezeket a kottákat, az «meghallja» belőlük, hogy azon a helyen és időben, ahol ez vagy az az ember született, ilyen és ilyen «rezgésszámokban» nyilvánult meg a Kozmosz hangulata. És mert felteszi, hogy az, aki ezekkel a «rezgésszámokkal» lép a világba, átveszi ezeket a rezgésszámokat és megtartja, amíg csak él, arra következtet, hogy ez az ember most már, ennek a benne zengő «melódiának» a ritmusára fogja végigtáncolni az életét. S ezen az alapon «jósol».

Ez a segédmagyarázat, ha jóval közelebb is hoz az asztrológia megértéséhez, mint az idegsejt-inger emlegetése, mégsem hidalja át az asztrológia és a mai tudomány között tátongó szakadékot. Az ugyanis áthidalhatatlan. A megfoghatótól a megfoghatatlanhoz, az anyagtól a lélekhez nem vezet híd. Az asztrológia szerint pedig a Kozmosz lelkes lény s a részei közt levő kapcsolatok lelki rendűek. Nem «rezgésszámok», amelyek, ha láthatatlanok is, mégis csak anyagiak.

De hogy az asztrológia megértéséhez még közelebb jussunk, kérdezzük most azt, hogy miért támad fel olyan váratlanul a mai könyörtelenül természettudományos korban? Nagyon érdekes dolgokat fogunk megtudni.

A Kozmosz részei közt levő kapcsolatokat nem léleknek, hanem nehézkedési erőnek tulajdoníthatja a tudomány. Az égitestek tömegeik arányában vonzzák egymást, a Newton-féle gravitációs törvényt még az iskolából ismerjük, úgy-e? El is hittük, hogy a Kaoszból ez a törvény csinált Kozmoszt, a zűrzavarból ez csinált összehangzatos rendet, milliárd csillag között. Mást is elhittünk s akik elég idősek, azok igazolhatják, hogy úgy 40—50 évvel ezelőtt körülbelül — mindent tudtunk. Az anyagelvű természettudományos világnézet mindent megmagyarázott.

Érdekes, hogy ma már sokkal kevesebbet tudunk. Egyre többen vannak, tudósok is, akiket ez a tudományos felfogás nem győz meg többé. Maradjunk a nehézkedési erőnél. Nem csodálatos-e, hogy a Föld még nem zuhant a Napba, holott a Nap már milliárd év óta vonzza szakadatlanul? — kérdezzük. De a centrifugális erő viszont eltávolítja a Naptól — mondja a tudomány. Münchhausen húzta így ki magát, saját hajánál fogva a vízből — feleli erre egy nyiltszívű tudós —, mert világos, hogyha a Nap vonzása nem enged, hogy az a centrifugális erő egyenes irányban a világűrbe röpítse ki a Földet, akkor a Nap legyőzte ezt az erőt s a Földet már egyetlen körforgás után magába vonzotta volna.

De hogy is hat tulajdonképpen ez a gravitációs erő? A világűr üres, ürességén át pedig nincs mechanikus, legfőljebb «misztikus» hatás. Az erőt «vezetni» kell valaminek. Jó — mondják —, hát a világűrben van is valami végtelenül ritka anyag, tán hidrogén, az vezeti. De hogyan vezetheti az anyag a testetlen erőt? Az éter vezeti — mondják. Ez az éter csodálatos dolog: áthatol minden anyagon és mégis anyag. Viszont nincs ellenállása (nem fékezi az égitestek mozgását), tehát mégsem anyag. De azért «rezeg», hogy a nehézkedési erő és a fény terjedhessen benne . . .

Röviden: a gravitációs törvény nem magyaráz meg semmit. Egyszer maga a törvény érthetetlen, másszor az éter, amivel érthetővé akarják tenni s mindkét esetben a — világmindenség.

Hiszen a Newton-féle törvény csak hipotézis — mondja erre a tudomány és az anyagelvű természettudományos világnézet is csak az, de tessék körülnézni, a csodálatos gépek ezreit konstruálta a technika ennek a hipotézisnek az alapján! Egész kultúránk és civilizációnk erre épült.

Itt jön a nagy fordulat. A kultúra és a civilizáció, ami valóban erre a hipotézisre épült, ugyanakkor jutott ebek harmincadjára — ezt a bőrünkön tapasztaljuk —, amikor az anyagi elv hipotézise, a gravitációs törvénnyel együtt, megingott a gondolkodó emberekben . . . Úgy-e, érdekes?

Egy korszak lejárában van. Szomorúak és büszkék lehetünk, hogy nekünk adatott meg átélni: milyen az, ha egy korszak lejár. Hát ilyen. Kívül is recseg-ropog minden, de belül is, az emberekben. És mert meg

szeretnénk kapaszkodni valamiben, így gondolkodunk: valószínű, hogy az Igazságot sose fogjuk megtudni és hipotézisre mindig szükségünk lesz. De ha már nem hihetünk az uralkodó hipotézisben, mert az nem magyaráz meg semmit, akkor — ha nem akarunk üres ballonként irány és értelem nélkül sodródni a levegőben — egy olyan hipotézist kell találnunk, amiben hinni tudunk. Ami megmagyaráz mindent.

A Kozmoszt mechanikusan nem tudjuk megmagyarázni. A tény azonban, hogy a Kozmosz itt van, hogy az égitestek közt mégis csak összefüggés van, ránk kényszeríti a gondolatot, hogy ez az összefüggés nem mechanisztikus. Nem a térben és az időben van, hanem azok «mögött» egy «dimenzióban», amelybe érzékeinkkel nem hatolhatunk bele. Eszünkbe se jut tagadni, hogy az égitestek között egy távolba ható erő tartja fenn a rendet. Még akár «nehézkedési» erőnek is mondhatjuk. De az, hogy ez a távolbaható erő nem a látható, mérhető fizikai világrendben, nem a háromdimenziójú térben működik, az egyre bizonyosabbá válik előttünk. Más dolgok is erre a feltevére nógatnak.

Hol, melyik térben történik pl. a távolbalátás? Százszor bebizonyult tény, hogy valaki nagy távolságban történő dolgokat megláthat anélkül, hogy térbeli úton-módon láthatta volna meg azokat. Hogyan látta meg pl. Kele János, aki a rendőrkapitányság életvédelmi irodájában ült, azt a leányt, aki valahol az Aréna-úton akart éppen öngyilkos lenni? Távcsővel nem nézhetett oda. S a leányt mégis megtalálták ott, ahol látta. A leány úgy állt Kele János öntudatában, mint ahogy a térben látszik, hogy áll valaki. Hogy magyarázható ez meg? Csak úgy, hogy a dolgok között más viszonyok is vannak, mint a tér-és időbeliek és ezek másképpen válnak érezhetővé. A térben és időben, ügylátszik, csak a dolgok külseje van. Belsőleg a dolgok nem térben és időben függenek össze. Aztán itt vannak az állatok ösztönei. Hétköznapi csodák. A macska, amelyik hirtelen elhordja kölykeit a száraz patakmederből, mert másnap — zuhog az eső és a meder megtelik vízzel. Honnan kapta ez a macska az adatokat, amelyek alapján ilyen célszerűen cselekedett? A meteorológiától? Nem, hanem meglátta a másnapi vizárt. Egy idő- és térfeletti «dimenzióban» látta meg.

Egy pár szó mindent megmagyaráz: a Kozmosz nem mechanizmus, hanem élet.

Jogunkban áll-e most már két hipotézis közül azt fogadni el, amelyik mindent megmagyaráz és amelyikben hinni tudunk s nem azt, amelyik nem magyaráz meg semmit és amelyikben már nem tudunk hinni? Úgy hisszük, jogunkban áll. Bátran feltehetjük, hogy a Kozmosz nem szimpla vonzás és taszítás, nem vakon egymásnak ütődő atomok gépezete, hanem egy belsőleg eleven organikus egység. S így feltehetjük azt is, hogy a csillagok állásában és mozgásában a földi élet tükröződhet, hogy a makrokozmoszban meglátható a mikrokozmosz és viszont. Amint ezt az asztrológia felteszi.

Tudni kell azonban, hogy ezzel nem vetettük el a mostani gondolkodásmódot, sőt le se mondtunk róla. Csak kiegészítettük. A Kozmosz mechanizmusát élettellel töltöttük meg. Nem tagadjuk hát a természeti folyamatokat, hiszen érzékeljük azokat és tudjuk, hogy amit érzékelnünk lehet, azt mechanisztikusan, mennyiségileg is kifejezhetjük, akár csak — mondjuk a szerelmet a hormonmérgezés által. És csupán azt tesszük hozzá, hogy a természeti folyamat kifejezését ez a mennyiségi magyarázat még nem meríti ki. Ennek a folyamatnak, szerintünk, egy belső oldala is van és az, ami kívülről látszik

belőle, éppen e belső dolog folytán látszik. Annak a megnyilvánulása. Szóval, a hormon is meg a Kozmosz is ennél a belső életnél fogva látszik külsőleg valaminek.

Hogy ez a hipotézis, amelyre többek között az asztrológia is épült, nem tart számot arra, hogy ma tudományosnak nevezzék, ezt már kijelentettük. Mondtuk, hogy az asztrológia ma nem tudomány. Azt a felfogást ellenben (ha ez a felfogás jóhiszemű és meggyőződésből fakad), hogy azért, mert nem tudomány, mindjárt sarlatánság, kontárság, kuruzslás, vagy a primitív «sámán-mentalitásba» visszasüllyedt ember babonája volna, tévedésnek tartjuk. Megbocsátható tévedésnek. Olyan ember tévedésének, aki életét a Kultúrára tette fel s akit erős és magasztos hite a Kultúrában, elvakított azzal az egyszerű igazsággal szemben, hogy a Kultúra nem egy kultúra, hanem sok-sok különböző, egymást követő kultúra szintézise.

A mai kultúrával, a mai tudománnyal tehát nem a Kultúra és nem a Tudomány van leáldozóban s akik az Igazság és a lélek lovagjainak tartják magukat, azok ne legyenek elkeseredve és megbántva, ha látják, hogy «még műveltnek látszó emberek is» cserbenhagyják a tudomány zászlóját és beállnak a kultúra lerombolói közé. Mert először is, az igazi nagy baj sohasem abból származik (ezt Maeterlinck mondja valahol), hogy az ember egy még bizonytalan, új igazságban hisz, hanem abból, hogy kitart a régi mellett, amelyikben már nem hisz. Másodsor, az a cserbenhagyott zászló nem a Tudományé (amely a Szellemnek az egyes korszakok feletti áramában lebegve, nem kopik és nem öregszik meg soha), hanem csak az anyagelvű természettudományé, amelyet már elnyűt az idő. Harmadszor pedig, akik ezt a régi zászlót most cserben hagyják, nem azok, akik a kultúrát, amelyen ez a zászló lengett, lerombolják. Nem. Ezek azok, akik az új kultúrát felépítik, mert a régit is ők építették fel. Ők, a kultúrépítés «rezgésszámait» hordják lelkükben s ezekkel a rezgésszámokkal lépnek be a világba újra és újra s lehet, hogy megint csak Newton az (ha most másképp is hívják), aki ma a Newton-féle gravitációs tételt tagadja, mert tegnap is ő volt az, aki a Ptolemaeus-féle tételeket tagadni merte. Vannak aztán, persze, akik valóban rombolnak, akik valóban a kultúra és a civilizáció ellenségei. De ezek mások. Ezek mindig csak romboltak és sohasem építettek. Megismerni őket arról, hogy hangosak és szeretik a lármát, hogy sokan vannak és szeretik a csordát. Hogy gyűlölik a csendet, a magányosságot, az értelmet és a világságot.

Az asztrológia hívei kevesen vannak. Csendesek és magányosak. Nem vonulnak fel zárt sorokban, ütemesen csattogó csizmatalpakkal, nem ordítják megafonokon át a világba az «új igazságokat». Mert az új igazság eddig még mindig nagy csendben és nagy magányosságban született meg s csak Királyok tudták meg, hogy itt van, egy — csillag által. Nem a tömeg.

Mi az asztrológia?

A csillag, amelyik jelzi, hogy egy új igazság született meg a Földön. Most már csak Királyok kellene hozzá...